

TÜRKİYE'DE ÖZEL GÜVENLİĞİN ULUSAL GÜVENLİĞE KATKISI

National Security Contribution of Private Security in Turkey

Öğretim Görevlisi. Eray GÖÇ

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3534-6645>

Durmuş KAYIKÇI

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1956-2164>

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Özel Güvenlik sektörünün gelişmesinin temel sebeplerinden biri olan, ulusal güvenlik alanına katkısının Türkiye'de hangi aşamada olduğunun irdelenmesi ve özel güvenlik sektörünün bu anlamda hangi aşamada olduğunun araştırılmasıdır. Bu doğrultuda Özel güvenlik sektörünün doğuşu, ulusal güvenlik kavramının irdelenmesi ve genel kolluk, genel kolluğa yardımcı birim olarak özel güvenliğin mevcut durumu ele alınarak, Türkiye'de ulusal güvenlik açısından bakıldığında özel güvenliğin yeri ve önemi üzerinde durulacaktır. Ulus devletlerin genel anlamda güvenlik işini, genel kolluğun kontrolünden alıp, özel güvenliğinde içinde bulunduğu yeni bir yapıya bırakması kolay karşılaşılabilecek bir durum olmamakla birlikte, dönemin şartları, küreselleşmenin etkisi, nüfus artışı, kentleşme, siteleşme, sanayileşme vb. faktörler kaçınılmaz olarak yeni ve destekleyici bir güvenlik hizmetini zorunlu kılmıştır. Sancılı bir sürecin sonucu olsa da kaçınılmaz olarak ulus devletler güvenlik işini farklı bir birim ile desteklemek zorunda kalmışlardır. Çalışma özel güvenlik sektörünün Ulusal güvenliğe katkılarının araştırılıp hangi alanlara tesir ettiğinin incelendiği bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Ulusal güvenlik, kolluk, özel güvenlik, ulus devlet, küreselleşme

ABSTRACT

The purpose of this study, which is one of the main reasons for the development of the private security sector, examining its contribution to national security that at which stage of the private security sector in Turkey and in this sense is to investigate whether and at what stage. The birth of the private security industry in this direction, Examination of the national security concept and public security, as auxiliary units for general law enforcement by taking the current state of private security, the role of private security From the perspective of national security in Turkey and will be emphasized. Although it is not an easy situation for the nation states to take the security business from the control of the general police and leave it to a new structure in its private security, the conditions of the period, the effect of globalization, population growth, urbanization, settlement, industrialization, etc. factors inevitably made a new and supportive security service mandatory. Although it is the result of a painful process, nation states have inevitably had to support the security business with a different unit. The study is a study in which the contributions of the private security sector to national security are investigated and the areas in which they affect.

Keywords: National security, law enforcement, private security, nation state, globalization

1. ÖZEL GÜVENLİĞİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Özel güvenlik sektörü tarihsel süreç içerisinde bakıldığında aslında geçmişte çok eski bir kavram değildir, güvenlik hizmetleri yüz yıllar boyunca egemen gücün kontrolü ve onun eliyle sunulmuş bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır. Özel güvenlik kavramını tanımlamak adına şöyle bir çerçeve tanım verilebilir. " Milli ekonomiye veya devletin savaş gücüne önemli ölçüde katkısı bulunan, kısmen veya tamamen yıkılmaları, hasara uğratılmaları veya geçici bir zaman için dahi olsa çalışmadan alı konmaları, ülke güvenliği veya toplum hayatı bakımından olumsuz neticeler yaratacak, kamuya veya özel kişilere ait kurum ve kuruluşların sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma burada bulunanları zorla işten alıkoyma, sağlıklarını ve vücut bütünlüklerini tehdit ve tehlikelere karşı korumak ve güvenliklerini sağlamak amacıyla alınan her türlü tedbirler bütününe denir." (Meriçli, 2004: 30)

Bu doğrultuda güvenlik ihtiyacı ve özel güvenlik hissini bir takım kaygıların ürünü olduğunu ve bu endişe ile kaygıların, rahat hissetme, güvende olma isteğinin güvenlik dürtülerini beslediğini anlamaktayız. “Bir ülkenin güvenliği denilince akla iç ve dış güvenlik gelmektedir. Türkiye’de iç güvenlik genel kolluk anlamında İçişleri Bakanlığı himayesinde görev yapan Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yerine getirilmektedir.” (Mil, 2014: 118) bunun dışında yani genel kolluk dışında özel kollukta ülke güvenliğine katkısı son derece önemli bir noktaya gelmiştir. Fakat bu uzun bir zaman diliminde gerçekleşmiş bir durumdur.

“Günümüz medeniyet anlayışı, bilimsel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınarak demokrasinin tüm unsurlarıyla geliştirilmesini, küresel düzeyde toplumların barış içerisinde yaşamasını ve genel olarak adaletli bir sistemin işletilmesini hedeflemektedir. Böyle bir medeniyet, tüm toplumların katkısı ve kendilerinden bir şeyler bulması ile gerçekleşebilecektir” (Erol vd., 2011: 28).

İnsanoğlu var oluşundan günümüze kadar kendi can ve mal güvenliğini sağlamak veya üçüncü kişilere karşı sorumluluklarını yerine getirebilmek adına (güvenlik açısından) bir takım tedbirlere başvurmuştur. (Yılmaz, 2019: 53) Bu bazen egemen gücün kontrolünde bazen ondan bağımsız gerçekleşebilmektedir. Genel kolluğun kontrolünde veya ondan bağımsız alınmaya başlayan hizmet bir yerde özel güvenlik hizmeti olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şüphesiz bireysel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması yine güvenliğin teminatı olabilecek bir otoritenin varlığını kaçınılmaz kılmaktadır, bu otorite devlet erkinden başka bir şey değildir. Maslow’un meşhur ihtiyaçlar hiyerarşisinde fizyolojik ihtiyaçların hemen akabinde yer alan güvenlik ihtiyaçları; insanın kendisini ailesini ve sevdiklerini güvence içerisinde hissetme ihtiyacının bir ürünüdür ve bu ihtiyaç toplumsal hayatta baskı unsuru olacak bir güç tarafından karşılanmıştır, bu güç bazen ailede baba, kabileden kabile reisi, derebeylikte bir kral veya modern zamanların hukuk devletlerinde hukuksal gücün kendisidir. Bu bağlamda güvenlik insani bir ihtiyacın bir hissiyatın veya kaygının eseri olarak ortaya çıkmıştır. Dünyanın her yerinde bu amaçla veya endişenin eseri olarak doğmuştur.

1215 tarihli Manga Carta devletin resmi otoritesi ile 25 baron arasında imzalanan bir mutabakattır ve güvenliğin temini konusunda devletin rolünün etkinliğini göstermektedir. Öte yandan esasen, nefsi müdafaa anlayışı özel güvenlik bakımından hukuki olarak en bariz düzenlemedir. Kökeni Anglo-Sakson hukuk düzeni olan nefsi müdafaa ile bireye canını malını tehlikelere karşı koruma hakkı getirmiştir ki bu anlayışın ürünü olarak sanayi devrimi ile birlikte tüccarların fabrikalarında ürettikleri malları güvenli bir şekilde pazarlara ulaştırmasında en önemli rolü oynayacak günümüz özel güvenlik sektörünün temelini teşkil eden yol polisliğinin doğmasına imkân sağlamıştır. İsveç ve ABD özel güvenliğin sektörel anlamda doğup gelişmesinde en önemli katkısı olan iki gelenek olarak tarih sayfasındaki yerlerini almışlardır.

Bu iki ülke, yangın, sel, doğal afet gibi yıkıcı ve tahrip edici faaliyetlerin önüne geçmek ve hasarı en aza indirmek adına eğitilmiş kişilerin kullanılmasının yanında 1914 yılında sayıları 12 bini bulan ve tam polis yetkileri ile donatılmış demir yolu polisliği yine sektörün ciddi atılımları arasındadır.

19.yy özel güvenlik alanının miladıdır, aynı zamanda hızlı bir şekilde gelişen sektör günümüz dünyasının devasa bir alan haline gelmesinin dönüm noktasıdır.

Türkiye’de gelişimine baktığımızda ise bir ulus devlet refleksinin olduğunu görmek mümkün, Türkiye klasik manada ulus devlet refleksi ile özel güvenlik sektörünün gelişimi noktasında başlangıçta çok hevesli davranmamakla birlikte zaman içerisinde bu sektörün hızlı geliştiği ve devasa boyutlara ulaştığı bir ülke konumuna gelmiştir. Bu dönüşüm yasal düzenlemelerle de kendisini göstermektedir.

Özel güvenlik hizmetinin, Türkiye Cumhuriyeti’nin güvenlik repertuarında yer alarak güncel boyutta tartışılmasına gelince, bu süreç, Özellikle 1950’li yıllarda başlayan kırdan kente göç olgusu ile gelişim ivmesi kazanarak devam etmiştir. (Alpkutlu, 2018: 177)

Emniyet teşkilatı kanununun 3. Maddesine göre yurt içinde emniyet ve düzeni korumakla görevli devlet güçleri genel kolluk ve özel kolluk olarak tarif edilmektedir. “Silahlı bir kuvvet olan genel kolluk polis ve jandarma teşkilatlarıdır, bunun yanında sahil güvenlik normal zamanlarda yani barış dönemlerinde genel kolluk vazifesinde bulunur. Özel kolluk ise genel kolluk görevi yerine getiren polis ve jandarma dışındaki, özel kanunlarla kurulan ve belirli görevleri yerine getiren güvenlik kuvvetleridir. Nitekim belediye zabıtası, liman zabıtası, orman muhafaza, gümrük muhafaza ve özel güvenlik teşkilatları özel kolluk sınıflandırması içerisinde yer almaktadır. Diğer bir sınıflandırma ise yardımcı kolluktur” (Karakurt ve Bal, 2013: 84-85).

“Özel güvenlik suçların çeşitlenerek çoğalması sonucu devletin toplumun tüm kesimlerine sunduğu kamu güvenliğinde zaafılar yaşanması üzerine kamu güvenliğini tamamlayıcı olarak 1981 yılında 2495 sayılı bazı kurum ve kuruluşlarının korunması güvenliklerinin sağlanması hakkında kanunla başlamıştır.”

Gelişen sektörün mevzuat altyapısının daha derli toplu ve kapsamlı olarak ele alınması adına 10.06.2004 tarihinde 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kabul edilerek, 26.06.2004 tarihinde 25504 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Mil, 2014: 119)

Türkiye Ulus devlet kimliğine sahip ülkelerden biridir. Adalet ve Güvenlik gibi hassas önem arz eden alanların Devlet tekelinden çıkarılarak Özel Alana kaydırılması hususunda ciddi endişeleri barındırsa da, şartlar en azından güvenlik alanının özel sektörle ortaklaşa yürütülmesi gereğini zorunlu kılmıştır.

Artan nüfus iç ve dış gelişmeler genel kolluk üzerindeki yükü arttırırken, vatandaşın sağlıklı güvenlik hizmeti almasının önünde ciddi sorun teşkil etmiştir. Bu nedenle hem genel kolluğun hareket kabiliyetini genişletmek ve hem de vatandaşın daha sağlıklı ve hızlı bir güvenlik hizmeti alabilmesinin önünü açmak adına özel güvenlik sektörünün gelişimi adına yasal bazı düzenlemeler yapılarak bu saha devlet tekelinden çıkarılıp iki kutuplu bir alan haline getirilmiştir.

Bu noktada Türkiye’de bu alanın kavramsal olarak ifade edilişi üzerinde durmaya çalışacağız. Ayrıca yasal dayanaklarına değineceğiz.

2. ULUSAL GÜVENLİK KAVRAMI

Ulusal güvenlik kavramına değinmeden önce ‘Ulus Devlet’ kavramının ne olduğuna bakmak gerekir. “Ulus devlet; Ülkesellik (territoriality), Egemenlik (sovergnity), Merkezilik (centrality), Ulusallık (nationality) ile tanımlanan bir siyasi yapıdır (polity). Bu tanımdan hareketle ulus devletin ülkesellik, egemenlik, merkezilik, ulusallık ve siyasi yapı olmak üzere beş ana unsuru bulunmaktadır.” (Eşki Uğuz ve Saygılı, 2016: 134)

Ulus devletin tanımından hareketle, egemen olmak, hükmetmek, ulusal olmak, merkezi bir güce sahip olmak bu erk vasıtasıyla yönetmek ve hükmetmek gibi vazgeçilmez devredilmez bir takım hakları bünyesinde bulundurması ve zor kullanma unsuru olarak kolluğu bir faktör ve hatta en önemli faktör olarak görmesi elbette bu erkin paylaşılması, devredilmesi noktasında bir takım çekinceleri de beraberinde getirmiştir. Ulus devlette güvenliğin devlet kontrolünden özel kesimin de içinde bulunduğu bir organizasyona devredilmesi elbette kolay olmamıştır. Burada karşımıza ulusal güvenlik diye bilinen bir kavram çıkmaktadır.

“Ulusal güvenlik, ulus-devletlerin güvenliklerini sağlamaya ilişkin başlıca endişelerini ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla "ulusal güvenlik", ulus-devletlerden oluşan bir dünya siyasal yapısı içinde anlamını bulur. Ulus-devletin güvenliğinin gelişimini sağlayan her şey o devlet için yararlı, bu güvenliği azaltan olgu, eylem ve davranışlar ise zararlı olarak nitelendirilebilir.” (Erhan, 2001: 78)

İkinci dünya savaşını takip eden yıllarda Ulus devletlerin görece, Küreselleşmenin de etkisi ile güvenlik hizmetlerinin başka unsurlar eliyle yürütülmesi noktasında bir yerde mecbur kaldıkları görülmektedir. Nitekim özel güvenlik sektörü 1950’li yıllardan itibaren ciddi manada Ulus devletlerde gelişmeye ve ulusal güvenliğin yükünü genel kolluk ile paylaşmaya başlamıştır. Bu süreç hem genel kolluğa yardımcı bir birim olarak hem de yeni bir sektör olarak özel güvenliğin yaygın hale geldiği ve devletin üzerinde bulunan vatandaşın can ve mal güvenliği temin etme görevinin bölüşüldüğü dönem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu doğrultuda ve bu amaçlarla ülkeler çeşitli stratejiler doğrultusunda güvenlik hizmetlerini belirler ve geliştirirler. Geliştirilen politikalar ülkenin ulusal kaygı ve endişelerinin ürünü niteliğindedir. Türkiye’de özel güvenlik sektörünün gelişimini bu perspektiften değerlendirmek faydalı olacaktır.

Bir politika olarak ulusal güvenlik 20. Yüzyılın siyasal koşullarının bir sonucu olarak gelişmiştir, fakat düşünsel temelleri çok daha eskiye dayanmaktadır. (Birdişli, 2011: 150) Ulus devletlerin yükselişe geçtiği özellikle 20. Yüzyıl güvenlik sektörünün de bu doğrultuda güçlenerek geliştiği dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulusal güvenlik perspektifinden bakıldığında devletin içeride ve dışarıda oluşabilecek olumsuzluklara karşı tedbirli olması, vatandaşlarını güvende hissetmesi, sınırlarının tehdit altında olmaması, oluşabilecek olumsuz durumlara karşı refleks gösterebilme durumunda olması anlaşılmaktadır. Sınırları boyunca iç ve dış tehditleri algılayıp onlarla mücadele edebilme kalibresini devlete kazandıran

anlayış ulusal güvenlidir. Bu anlayışın ürünü olarak güvenlik güçlerinin ve birimlerinin oluşturulması, eğitilmesi, sayılarının belirlenmesi gibi faktörler devreye girer,

Huzur ve güvenliğin sağlanması adına yeter sayıda ve yetkinlikte güvenlik personeli ve birimi oluşturma politika yapımcıların görevlerindedir. Bu hizmetin genel kolluk eliyle mi? Yoksa özel kolluk eliyle mi? Veya her ikisinin ortak ürünü olarak mı ortaya konacağı ise tamamen devletin ihtiyaçları, bakış açısı ve şartlar nispetinde ele alınmaktadır.

3. GENEL KOLLUĞA YARDIMCI BİRİM OLARAK ÖZEL GÜVENLİK

Toplumlarda kişiler arasındaki ilişkilerin düzenli olmasını sağlayan, uyuşmazlıklar olduğunda müdahale ederek yasalar çerçevesinde sonuçlara bağlayan kurum ve kuruluşlara kolluk kuvvetleri denilmektedir. Bu tanımın kapsamı içerisine Polis ve Jandarma ile beraber kendi özel kanunlarına göre kurularak silah taşıma ve kullanma yetkisi olan ve bu yetkilerini görev alanları içerisindeki kamu düzenini sağlamak için kullanan genel kolluğa yardımcı olan teşkilatlarda girmektedir. (Meriçli, 2004: 91)

“Günümüz dünyasında başta terör faaliyetleri olmak üzere insanlığı tehdit eden birçok tehlike bulunmaktadır. Bu tehlikelere karşı can ve mal güvenliğinin sağlanması büyük önem kazanmaya başlamıştır. Sadece genel kolluk ile koruma ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi hem maliyet hem de sayısal bakımdan bir takım sıkıntıları da beraberinde getireceğinden ülkemiz, genel kolluğu tamamlayıcı mahiyette özel kolluk teşkilatlanmasına geçmiştir. Özellikle kişi, kurum ya da kuruluşların kendi güvenlik önlemlerini kendilerinin alması, koruyucu güvenlik önlemleri bağlamında ve genel kolluğun yükünün hafifletilmesi, veriminin yükseltilmesi açısından da büyük önem arz etmektedir”. (Mortaş, 2019: 386).

“Devletin Gölgesi hemen hemen bütün beşeri faaliyetlerin üstüne düşer. Eğitimden iktisadi işletmeye, sosyal refaktan halk sağlığını korumaya ve iç düzenden dışa karşı savunmaya kadar, devlet şekillendirir ve denetler, şekillendirip denetlemediği yerde ise düzenler, teftiş eder, yetki verir veya yasaklar. Hayatın genellikle kişisel ya da kişiye özgü olduğu düşünülen boyutları bile (evlilik, boşanma, kürtaj, ibadet vs.) nihai anlamda devlet otoritesine tabidir”. (Heywood, A. 2006: 123)

Buradan hareketle devletin toplum hayatı üzerindeki etkinliği, devlet kurulu berri yadsınamaz boyutta varlığını devam ettirmektedir. Polis devletlerinden günümüz modern devlet yapısına kadar her dönem toplum hayatı üzerinde geniş öncelik kullanabilme yetisini kendinde gören devlet, hele ulus devlet ise güvenlik erkinin kendisi dışında bir güce devrine hiçbir zaman sıcak bakmamıştır. Nüfusun artması büyük kentlerin kurulması ülkelerin küresel kentler haline gelmesi güvenlik alanında bir evirilmeyi, bir değişmeyi kaçınılmaz kılmıştır.

Artık devlet bazı hizmetleri sunmada hantallaşmış, vatandaş beklentisi her geçen gün artmış, resmi bazı kurumlar ihtiyaçlara cevap vermekte yetersiz kalmıştır. Buda önce çok uluslu devletlerde daha sonra istemese de ulus devletlerde bazı hizmetlerin dönüştürülmesini zorunlu kılmıştır. Güvenlik hizmeti artık daha hızlı ve etkili sunulsun diye resmi kolluk alanında daha iyi hizmet versin diye özel güvenlik işin içine çekilmeye başlanmış, bu sayede resmi kolluğun yükü hafifletilmeye çalışılmıştır.

Büyük güvenlik şirketlerinin devreye girmesiyle birlikte kolluk hizmetlerinin yükü büyük oranda azalmış hatta bazı ülkelerde resmi kolluktan daha fazla alana hitap etme imkânına kavuşmuştur. Ulus devletlerde her ne kadar istenen seviyeye gelemese de yardımcı kolluk birimi bakış açısıyla ciddi bir sektör oluşturmuştur.

Günümüzde ciddi bir piyasa hacmi olan özel güvenlik, güvenlik hizmetlerinin özelleştirilmesinin sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Güvenlik hizmetlerinin özelleştirilmesi kaçınılmaz bir vakiadır olmazsa olmaz oluşu küreselleşme, uluslararası ilişkilerin gelişmesi, devasa küresel kentlerin kurulması vs. gibi sebeplerle devletin etkin hizmet sunma çabasının ürünü olarak karşımıza çıkar.

Özel güvenlik sektörünün gelişmesi, genel kolluğun yükünü hafifletmesi bakımından özellikle iç güvenlik bakımından önem arz etmektedir. Ulusal güvenliğe katkısı bakımından ciddi bir dönüşüm yaşamaktadır ve özellikle, AVM, toplu konut ve bazı kamu kurumlarında tercih edilmesinin yanında, özel güvenliğe Terör saldırıları nedeniyle talep hızla artarken, firmalar meydana gelen açığı kapatmak için Özel Güvenlik sektöründen faydalanmaktadır. Ülkemizde AVM den sitelere, hastanelerden şirketlere, metroya, statlara kadar birçok alanda 280 bin özel güvenlik görevlisi hizmet vermektedir. Bu durum bizlere Özel Güvenlik sektörünün Ulusal güvenlik içerisinde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

4. ÖZEL GÜVENLİĞİN MEVCUT DURUMU

Öncelikle Türkiye’de özel güvenlik sektörünün içinde olabilmenin genel şartlarına bakmak gerekmektedir. Bu doğrultuda özel güvenlik şirketi kurabilmek, yönetebilmek ve özel güvenlik personeli olabilmek için aşağıdaki şartlara haiz olmak gerekmektedir. “Kurucu; Özel Güvenlik alanında faaliyet gösteren şirketin / eğitim kurumunun / alarm merkezinin sahibi konumundaki gerçek ve/veya tüzel kişidir. Kurucu Olma Şartları;

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı,
- ✓ 10/d kapsamındaki suçları işlememiş,
- ✓ Yabancılar için mütakabiliyet şartı.
- ✓ Tüzel Kişi ortaklığı halinde, temsilcisi konumundaki gerçek kişide de bu şartlar aranır.

Yönetici; Özel güvenlik şirketlerinde özel güvenlik görevlilerine emir ve komuta etme, alınacak güvenlik tedbirlerini, bunların yerini, sırasını ve zamanını belirleme ve değiştirme yetki ve sorumluluğuna sahip olanlar ile özel güvenlik eğitim kurumlarında eğitimden sorumlu olan kişilerdir.

Yönetici Olma Şartları;

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı,
- ✓ 4 yıllık üniversite mezunu,
- ✓ 0/d kapsamındaki suçları işlememiş,
- ✓ Temel Eğitim Sertifikası sahibi.

Özel Güvenlik Görevlisi; Kanun kapsamında özel koruma ve güvenlik hizmetini yerine getirmek amacıyla istihdam edilen, Silahlı / Silahsız görev yapan kişilerdir. Özel Güvenlik Görevlisi Olma Şartları;

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı,
- ✓ Kamu Haklarından Yasaklı olmayan,
- ✓ 10/d kapsamındaki suçları işlememiş,
- ✓ Temel Eğitim Sertifikası sahibi.
- ✓ Silahsızlar için 18 yaşını ikmal etmiş ilköğretim mezunu,
- ✓ Silahlılar için 21 yaşını ikmal etmiş lise mezunu,
- ✓ Yeterli sağlık şartlarına haiz olma.” (Uçkun vd., 2012: 24)

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile;

1. Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olmamak.
 2. Affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık ve fuhuş suçlarından mahkûm olmamak.
 3. Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı hakkında devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak.
- ✓ Görevin yapılmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı ile engelli bulunmamak.
 - ✓ 14 üncü maddede belirtilen özel güvenlik temel eğitimini başarıyla tamamlamış olmak.
 - ✓ Güvenlik soruşturmasının olumlu olması.

“Özel Güvenlik sertifikası bulunan kişi sayısı 1 milyon 556 bin 250. Bunlardan 1 milyon 58 bin 626’sı özel güvenlik kimlik kartı alırken, aktif çalışan sayısı 283 bin 431. Bu rakam, 270 bine yakın emniyet personeli sayısından da fazla, özel güvenlik görevlileri, 47 bin 360 kısa, 5 bin 199 uzun namlulu silah ile hizmet vermektedir. Polis başmüfettişlerince yapılan denetimlerde, eksiklik ve aykırılıkları bulunan kurumlara 166 adli ve 686 idari işlem ile 183 bin 461 lira para cezası uygulandı. 2004 yılında çıkarılan 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine dair Kanun ile özel güvenlik sektörü her geçen gün biraz daha büyüyor. Bin 430 faaliyet izni verilen özel güvenlik şirketinin bulunduğu Türkiye’de sektör yaklaşık 6 milyar dolarlık bir hacme ulaştı. 283 bin kişinin özel güvenlik elemanı olarak çalıştığı Türkiye’de bu rakam

Avusturya, Belçika, Portekiz, Hollanda, Norveç ve Çek Cumhuriyeti ordularının toplam asker sayısını bile geride bıraktı.

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı verilerine göre Türkiye’de 1435 güvenlik şirketi ile 444 özel güvenlik eğitim kurumu bulunuyor. Özel güvenlik sertifikası bulunan kişi sayısı ise 1 milyon 556 bin 250. Bunlardan 1 milyon 58 bin 626’sı özel güvenlik kimlik kartı alırken, aktif çalışan sayısı 283 bin 431. Bu rakam, 270 bine yakın emniyet personeli sayısından da fazla. Bunlar, 95 bin 577 noktada görev yaparken, 291 kişinin de korunması da özel güvenlikler tarafından yapılıyor”. (OGG Haber.net, 24.04.2020)

Özel güvenlik sektörel bazda ciddi manada bir bütçeye sahip olduğu da söylenebilir. Şöyle ki, “The Guardian tarafından 2017 yılında yapılan araştırmada sektörün 180 milyar dolar değere sahip olduğu, 2020 yılında 240 milyar dolarlık bir değere erişeceği ifade edilmektedir. Aynı araştırmada 40’dan fazla ülkede özel güvenlik görevlisi sayısının polis sayısından fazla olduğu ifade edilerek 20 milyondan fazla özel güvenlik görevlisinin bu sektörde çalıştığı belirtilmektedir.” (Demirci, 2019: 491).

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye’de özel güvenliğin toplumsal hayat içerisinde etkinliğine bakıldığında ve genel kolluk ile koordineli çalışma, iş yükünü paylaşma, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, özgürlük alanlarının genişletilmesi, bu hem bireysel hem toplumsal özgürlük olarak kendisini hissettirmektedir. Canlı ve hatta cansız varlıkların hayatlarına etkisi bağlamında değerlendirildiğinde şunları söylemek mümkün görünmektedir.

- ✓ Kentleşmenin etkisi ile siteleşme yoğun bir şekilde konut güvenliğini gündeme getirdi bu noktada genel kolluğun ciddi manada yükünü hafifleten özel güvenlik bir alternatif güvenlik ağı olarak ciddi manada sorumluluk aldı.
- ✓ Sanayi tesislerinin artması ile birlikte sanayi bölgelerinde ortaya çıkan güvenlik ihtiyacında genel kolluğa yardımcı olması bakımından özel güvenlik önemli bir rol oynadı.
- ✓ Spor organizasyonları ciddi manada güvenlik faaliyeti gerektirir organizasyonlara dönüştü, sayıları 100 binlerle ifade edilen takipçilerin güvenliğinin sağlanmasında genel kolluğa yardımcı birim olarak sorumluluk aldı.
- ✓ Liman, gar ve karayollarında yük ve yolcu taşıma esnasında oluşacak güvenlik sıkıntılarının giderilmesinde özel güvenlik rahatlatıcı faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ✓ Gelişen bankacılık ve finans sektöründe güvenliğin sağlanması noktasında özel güvenlik kritik öneme sahiptir.
- ✓ Kişi koruma noktasında genel kolluğun alternatifi olarak özel güvenlik ciddi sorumluluk almaktadır.
- ✓ Kamu da pek çok alanda genel kolluk ile birlikte ya da genel kolluğa yardımcı birim olarak özel güvenlik hizmet vermektedir.
- ✓ Değerli eşya nakli özel güvenlik personelinin tercih edildiği başka bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.
- ✓ İnşaat sektörü, turizm sektörü, gıda sektörü, özel güvenliğin ciddi manada güvenlik hizmeti verdiği sektörlerdendir.
- ✓ Okullar, park ve bahçeler, üniversiteler özel güvenlik sektöründe hizmet almaktadır.
- ✓ Kritik bölgelerin korunması genel kolluk ile koordineli bir şekilde yürütülmektedir.
- ✓ Askeri tesislerin korunması vb. yerlerde özel güvenlik personelinin kullanılması genel kolluğun yükünü ciddi manada azaltarak ulusal güvenlik içerisinde önemli bir yer edinmektedir.

Türkiye’de özellikle 2004 yılından itibaren 5188 sayılı özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun etkisi ile özel güvenlik alanı daha aktif bir şekilde ülke güvenliğine katkı sunmaktadır. Özel güvenlik şirketleri, özel güvenlik eğitim kursları ve üniversitelerin bünyesinde bu alanla ilgili barındırdığı programlar sayesinde önemli ölçüde gelişim göstermiş olan sektör, genel kolluğa yardımcı birim olarak son derece önemli bir görev üstlenmiştir. Bu sayede genel kolluk iç ve dış güvenlik kontrolünde daha fazla personel ile görev

yapma imkânına kavuşmuştur. Ulusal güvenliğin top yekûn güvenlik anlayışı olduğundan hareketle, güvenlik ağı içerisinde kritik bir rol oynayan özel güvenlik ulusal güvenliğe katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alpkutlu, M., (2018). “Türkiye Özel Güvenlik Sektörüne Dönük Yeni Bir Hizmet Stratejisi”, Güvenlik Bilimleri Dergisi, 7/2, ss.175-202.
- Birdiqli, F., (2011). “Ulusal Güvenlik Kavramının Tarihsel ve Düşünsel Temelleri”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.1, S. 31, ss.149-169.
- Demirci, U., (2019). “Özel Güvenlik Polis İşbirliğinin Özel Güvenlik Görevlilerinin İş Doyumları Üzerine Etkisi”, İşletme Araştırmaları Dergisi, 11(1), ss.490-503.
- Erhan, Ç., (2001). “ ABD’nin Ulusal Güvenlik Anlayışı”, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, DOI: 10.1501/SBFder_0000001871, ss.77-93.
- Eşki Uğuz, H., ve Saygılı, R., (2016). “Küresel Dünyada Ulus Devlet”, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi (The Journal of Social Economic Research) ISSN: 2148 – 3043, S. 32.
- Heywood, A., (2006). Siyaset, Çev: Fahri Bakırcı, İstanbul, Felix Kitap.
- Karakurt, B., ve Bal, C., (2013). “Genel Kolluk Özel Güvenlik İlişkisi”, 3. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu.
- Meriçli, A., (2004). Özel Güvenlik Yönetici ve Personel İçin, Ankara, Rengin Basımevi.
- Mil, H.İ., (2014), “ Türkiye’de Özel Güvenlik Sistemi ve Yönetimi”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.4, S.1, ss. 117-134.
- Mortaş, H., (2019). “Türkiye’de Özel Güvenlik Eğitimi: Üniversiteler Üzerine Nicel Bir İnceleme.” Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi , 6 (4) , 384-403 .
- Uçkun, G., Yüksel, A., ve Demir, B., (2012). “Özel Güvenlik Sektörünün Türkiye’deki Rolü ve Dünya’daki Konumu”, Electronic Journal of Vocational Colleges December. C.2, S.2, ss.22-30.
- Yılmaz, V., (2019). “Silah Bilgisi”, Güvenlik Eğitimi Üzerine – 1, ed: Yılmaz, V., Sayın, A., Ekin Yayınevi.